

Riktlinje för pedagogiska måltider

Styrdokument

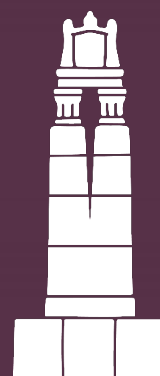
Datum och paragraf: 2025-11-12 § 143

Beslutsfattare: Bildningsnämnden

Dokumentansvarig: Skolchef

Diarienummer: BN/2025:196

Riktlinje för pedagogiska måltider

Riktlinje för pedagogiska måltider

Innehållsförteckning

Inledning	3
Bakgrund	3
Syfte	3
Mål.....	3
Omfattning och giltighetstid	4
Översikt	4
Styrande dokument	4
Definition av pedagogiska måltider	4
Pedagogisk måltid i praktiken	4
Ansvarsfördelning	5
Ekonomiska riktlinjer	5
Uppföljning och revidering.....	6

Riktlinje för pedagogiska måltider

Inledning

Barn och elevers måltider i förskola och skola är en viktig del av utbildningen. Enligt skollagen ska måltiderna vara kostnadsfria, näringsriktiga och bidra till en trygg, trivsamt och lärande miljö.

Livsmedelsverkets råd *Bra mat i förskolan* och *Bra mat i skolan* är vägledande och anger att måltiden **ska vara god, trivsamt, näringsriktig, hållbar, säker och integrerad i verksamheten.**

Pedagogiska måltider är en naturlig del av det pedagogiska uppdraget och bidrar till barns och elevers hälsa, lärande och sociala utveckling. Riktlinjen gäller alla kommunala förskolor, skolor och fritidshem i Eda kommun.

Bakgrund

Skollagen (2010:800) och läroplanerna för förskola och grundskola lyfter vikten av att utveckla barns och elevers förståelse för hälsa, livsstil och hållbar utveckling. Den pedagogiska måltiden är ett konkret tillfälle att arbeta med dessa mål i vardagen.

Den tidigare riktlinjen för pedagogiska måltider antogs av kommunstyrelsen 2020-09-01 (§134). Denna revidering har genomförts för att säkerställa likvärdighet, kvalitet och tydlighet utifrån uppdaterade rekommendationer och bildningsförvaltningens rutin (2025).

Måltiden betraktas som en lärandesituation som bidrar till utbildningens värdegrund och mål, samt till barns och elevers hälsa, hållbarhet och trivsel.

Syfte

Syftet med riktlinjen är att skapa förutsättningar för en lugn, trivsamt och balanserad måltidsmiljö som främjar goda matvanor, hälsa och lärande. Den pedagogiska måltiden ska bidra till att barn och elever får en positiv upplevelse av mat och måltid, utvecklar en naturlig och hållbar inställning till kost, samt stärker sin förståelse för hur mat, hälsa och miljö hänger samman.

Genom måltiden ges också möjlighet att bygga relationer och samhörighet mellan barn, elever och vuxna, och därigenom skapa trygghet och studiero i enlighet med skollagens bestämmelser. Måltiden är dessutom en pedagogisk arena för samtal och lärande om hälsa, kultur, demokrati, språk, matematik och samhällsfrågor.

Mål

Målet med riktlinjen är att säkerställa att pedagogiska måltider i Eda kommun genomförs på ett enhetligt, professionellt och kvalitativt sätt i alla verksamheter. De ska bidra till barns och elevers utveckling av hälsosamma matvanor, stärka

Riktlinje för pedagogiska måltider

värdegrundsarbetet, främja hållbar utveckling och skapa en trygg och trivsamt måltidsmiljö som gynnar både elever och personal.

Omfattning och giltighetstid

Riktlinjen gäller för all personal inom förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem i Eda kommun.

Styrdokumentet gäller tills vidare och ska ses över vart annat år, eller tidigare vid behov, exempelvis vid förändrad lagstiftning eller nya rekommendationer från Livsmedelsverket.

Översikt

Dokumentet beskriver definition, syfte, ansvar och praktiskt genomförande av pedagogiska måltider. Det fungerar som stöd för rektorer, förskolechefer och pedagogisk personal i planering, genomförande och uppföljning.

Styrande dokument

- Skollagen (2010:800), särskilt 5 kap. §§ 3–5
- Läroplan för förskola och grundskola (avsnitt om hälsa, normer och värden)
- Livsmedelsverkets råd *Bra mat i förskolan* och *Bra mat i skolan*
- Skatteverkets ställningstagande SKV M 2011:25

Definition av pedagogiska måltider

En pedagogisk måltid innebär att personal under schemalagd arbetstid äter tillsammans med barn eller elever och samtidigt har tillsyns- och pedagogiskt ansvar för hela måltidssituationen — från matkön till dess att barnen lämnar matsalen eller avdelningen.

Pedagogisk måltid är en **arbetsuppgift**, inte en rast.

Pedagogen äter samma mat som serveras till barnen/eleverna, med undantag för specialkost av medicinska eller etiska skäl. Dieter och så kallade *modekoster* (t.ex. LCHF, Herbalife, Yokebe) är inte tillåtna under pedagogisk måltid eftersom de strider mot Livsmedelsverkets rekommendationer.

Pedagogisk måltid i praktiken

Pedagogisk måltid är kostnadsfri för samtliga medarbetare inom förskola och skola. Detta gäller även VFU-studenter efter beslut av rektor i samråd med VFU-lärare. Matsalen betraktas som en lärosal där barn och elever lär sig socialt samspel, hänsyn, respekt och hållbarhet.

Riktlinje för pedagogiska måltider

Praktiska förhållningssätt

- Pedagogisk måltid ska vara schemalagd och omfattas av arbetstiden.
- Personal ska fördela sig jämnt bland barn/elever vid måltiden.
- Medhavd mat äts i personalutrymmen under rast eller icke-schemalagd tid.
- Specialkost kan erbjudas personal om motsvarande kost tillagas för barn/elever.
- Synpunkter på måltiden lämnas vid annat tillfälle än under själva måltiden.
- Måltider som intas utan tillsyns- eller pedagogiskt ansvar (till exempel under rast eller planeringstid) räknas inte som pedagogisk måltid.

Ansvarsfördelning

Skolchef

Skolchefen beslutar om riktlinjen och tillhörande rutiner samt ansvarar för att uppföljning sker i enlighet med det systematiska kvalitetsarbetet.

Rektor

Rektor ansvarar för att pedagogiska måltider erbjuds, planeras och beviljas enligt riktlinjen. De ska säkerställa att verksamhetens rutiner för måltider är kända och följs, att måltidsmiljön präglas av ordning och trygghet, samt att samverkan sker med kostorganisationen för god planering och kommunikation. Rektor eller förskolechef ansvarar också för att elever med särskilda behov får det stöd de behöver även under måltidssituationen.

Medarbetare

Medarbetare som deltar i pedagogisk måltid har ett aktivt pedagogiskt och socialt uppdrag. De ska sitta och äta tillsammans med barn eller elever, vara goda förebilder genom att äta samma mat och visa positiva matvanor, samt främja en balanserad måltid enligt tallriksmodellen. De ska uppmuntra barn och elever att smaka på nya rätter, skapa trivsel och bidra till matro, ge stöd och hjälp vid behov samt säkerställa att alla inkluderas i gemenskapen.

Medarbetaren ska även belysa frågor om hälsa, miljö och hållbarhet genom att minska matsvinn, samt bidra till trygghet och ordning under hela måltiden.

Ekonomiska riktlinjer

Den pedagogiska måltiden är kostnadsfri och utgör en del av arbetstiden för medarbetare inom förskola och skola. Måltiden är skattefri i enlighet med

Riktlinje för pedagogiska måltider

Skatteverkets regelverk (SKV M 2011:25) och ingen särskild ekonomisk ersättning utgår för deltagandet. Eventuella undantag från dessa bestämmelser beslutas av rektor.

Rekommenderad vuxennärvaro:

Verksamhet	Antal vuxna	Kommentar
Förskola 1–3 år	1 vuxen per 3 barn	Småbarnsavdelning
Förskola 4–5 år	1 vuxen per 5 barn	Äldre barnsavdelning
Förskoleklass	1 vuxen per 10 barn	
Skola åk 1–3	1 vuxen per 10 barn	
Skola åk 4–9	2 vuxna per klass	
Anpassad grundskola	Efter behov	Rektor beslutar
Fritidshem	1 vuxen per 10 barn	

Uppföljning och revidering

Riktlinjen följs upp årligen av rektor/förskolechef inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Uppföljningen kan ske genom observationer, dialoger eller vid arbetsplatsträffar.

Eventuella förbättringsåtgärder dokumenteras i kvalitetsarbetet.

Revidering sker vart annat år eller vid behov, exempelvis vid ändrad lagstiftning eller nya rekommendationer.